תלמוד לומר יאם את שדה מקנתו אשר לא

משרה אחוותו שדה שאינהיו שדה אחווה

יצתה זו שהיא שדה אחוזה 🕪 אילו לרבי

יהודה ולרבי שמעון אפי' הקדישה ואחר כך

מת 🛭 אב שדה אחוזה הויא מאי מעמא אי

משום קרא קרא לכדרבי מאיר הוא דאתא

אלא לאו משום דאזיל בתר פדיוז אמר רב

נחמן בר יצחק רבי יהודה ורבי שמעון קרא

אשכחו ודרוש אם כָן לכתוב רחמנא אם את

שדה מקנתו אשר לא אחוזתו בו מאי משדה

שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה ס:

אמר רב פפא "הקדיש מרשין פודן ס בשווין

מאי מעמא בית זרע אמר רחמנא והני לאו

בני זריעה נינהו לא גאלן יוצאין ח ביובל מאי

מעמא שדה אמר רחמנא זו כל דהו מכר

יםרשין נגאלין פחות משתי שנים מאי מעמא

מספר שני תבואות אמר רחמנא ₪ והאי לאו בני תבואה נינהו לא גאלן

ים חוזרת לבעלים ביובל מאי מעמא יושב לאחוזתו אמר רחמנא והאי יז נמי

אחוזה היא יהקדיש אילנות פודה בשוויהן מאי מעמא יבית זרע אמר רחמנא

ולא אילנות "לא גאלן אין יוצאין לכהנים ביובל יוהיה השרה אמר רחמנא ולא

אילנות ימכר אילנות אין נגאלין פחות משתי שנים מאי מעמא שני תבואות

אמר רחמנא והני בני תבואות נינהו לא גאלן אין יוּ חוזרת לבעלים ביובל מאי

מעמא ושב לאחוזתו אמר רחמנא ולא אילנות אמר מר הקדיש אילנות פודה

ים בשווין אמאי וליקדשו אגב ארעייהו וליפרקוה אגב ארעייהו יו וכי תימא

אילנות אקדיש ארעא לא אקדיש והאמרי נהרדעי ים מאן דמזבן ליה דקלא

לחבריה קני ליה משיפולא ועד תהומא לאו מי איתמר עלה יז בבא מחמת

מענה: מון שדה מקנה נותן שוויו: תנו רבנן •במכסת מה 🕫 בא ללמוד לפי

שנאמר זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף יכול אף שדה מקנה כן תלמוד

לומר מכסת רבי אליעזר אומר נאמר כאן וחשב ונאמר להלן וחשב מה להלן

דבר קצוב אף כאן דבר קצוב איבעיא להו רבגן אית להו גזירה שוה ומפקין ליה לחומש או דלמא לית להו גזירה שוה ולית להו יוז לחומש אמר רבא

מסתברא לית להו גזירה שוה מדגלי רחמנ' חומש גבי שדה אחוזה וגבי מקדיש

ביתו הוו ליה שני כתובין הבאין כאחד יוכל שני כתובין הבאין כאחד אין

מלמדין ולמ"ד מלמדין מדגלי רחמנא חומש במעשר יו בבהמה מהורה ובבהמה

ממאה הוה ליה מובא ואין מלמדין תניא כוותיה דרבא ולא מטעמיה יוּ תניא

במכסת הערכך הקישו הכתוב לערכין מה ערכין אין מוסיף חומש אף ישרה

מקנה אין מוסיף חומש: מתני' בשור המועד שהמית את העבד להקל

ולהחמיר כיצד האחד שהמית את הנאה שבעבדים ואת הכעור שבעבדים

נותן שלשים סלע המית בן חורין נותן שוויו חבל בזה ובזה נותן נזק שלם: גמ' במועד אין בתם לא לימא מתני' דלא כרבי עקיבא ידתנן

רבי עקיבא אומר "אף תם שחבל באדם משלם במותר גזק שלם אפילו תימא רבי עקיבא הוא הדין דאפילו תם גמי ואיידי דקא בעי למתגא סיפא

המית עבד המית בן חורין דבמועד הוא דמשכחת לה בתם לא משכחת

לה משום הכי קתני מועד: מתני' באונם ובמפתה להקל ולהחמיר כיצד

אחר שאנם ופיתה את ייו גדולה שבכהונה ואת הקמנה שבישראל נותן חמשים

ס סלעים והבושת והפגם הכל לפי המבייש והמתבייש: גמ' "אמאי אימא חמשים סלעים אמר רחמנא מכל מילי אמר רב זעירא יאמרו בעל בת מלכים

חמשים בעל בת הדיומות חמשים א"ל אביי א"ה גבי עבד נמי יאמרו עבד

נוקב מרגלית שלשים עבד עושה מעשה מחט שלשים אלא אמר רב זעירא

איבעיא להו לרבנן אית להו נו"ש ומפקין ליה לחומש או דלמא

למיכתב חומש גבי מקדיש שדה אחוזה וגבי מקדיש את ביתו ומלינו

למילף חד מחבריה בג"ש ולא ילפינן

אלא כתב חומש לכל חד וחד ש"מ שני

כתובין הבאים כאחד ולא ילפינו

מינייהו בעלמא אפילו בג"ם:

במועד אין כתם לא לימא מתני'

אסיפא דסיפא קאי דקתני חבל בזה

ובוה משלם נוק שלם אבל לא מלי

למימר דקאי אהמית העבד ולא אהמית

בן חורין דבהא לא פליג רבי עקיבא

דתם אינו משלם לא כופר ולא שלשים

של עבד כדאיתא בב"ק בפ' שור שנגח

ד׳ וה׳ (דף מב:): יאמרו בת מדכים

חמשים בת הדיום חמשים. יש תימה

קלת דבמשנה תני אחד הגדולה שבכהונה

ואחד הקטנה שבישראל נותן חמשים

ומאי שנא דהכא מזכיר בגמ׳ הגדולה בת

מלכים ובמשנה תנא גדולה שבכהונה:

רלא כרבי עקיבא כו'.

בו'. קשה לרבינו אלחנן אמאי לא נילף מינהון ג"ש נהי דבנין אב לא ילפינן מינייהו מ"מ ג"ש נילף מינייהו ונראה לר' מדאילטריך

ל) ב"ב לו:, ב) [קדושין כד. וש"נן, ג) ב"ק ה. לג. [מב:],
ד) כמובות מ., ה) [מכלון שייך ע"ב לע"ל,
לע"ל,
לע"ל,
לע"ל,
לע"ל,
לע"ל,
לע"ל,

כון, ע) ושמות כאן,

תורה אור השלם

ו. ואם את שדה מקנתו

אָשֶׁר לֹא מִשְּׁדָה אָחָהָּתּוּ אָשֶׁר לֹא מִשְּׁדָה אָחָהָּת יִקְּדִּישׁ לְיִיָּ: ויקרא כז כב 2. בְּמִסְפָּר שָׁנִים אַחָּר הַיוֹבַל תִּקְנָה מֵאַת עַמִיתָרְּ

במספר שני תבואת ימבר

ין 3. וחשב אֶת שְׁנֵי מִמְכְּרוֹ

יַרְשָּׁבֵּב אֶת הְעַרַף לָאִישׁ וְהַשִּׁיב אֶת הְעַרַף לָאִישׁ אֲשֶׁר מְכַר לוֹ וְשְׁב לַאֲתָוֹנִה: ויקרא כה כז

4. ואָם מִשְּׂרֵה אֲחָזְתוֹ

אב משדה אַהְּוֹהְנוֹ עַרְבְּּרְ יַקְרִישׁ אישׁ לִייְּ וְהְיָה עַרְבְּּרְ לְפִי וְרְעוֹ וְרַעוֹ בְּיַרְ שְׁעַרִים בְּיְבִּמשׁים שָׁקֵל בְּּסְה.
וְהָיָה הַשְּׁדָה בְּצַאתו בִּיבַל קדשׁ לְיִי בְּשְׁדָה הַתַּרְם לְבִּיקוֹ תְהָיָה הַתָּרְם לְבִּין תְהָיָה הַתְרָם לְבִּין תְהָיָה

אָחָזְתוּ: ויקרא כז כא 6. וְחָשָׁב לוֹ הַכּּהַן אַת מִבְסָת הָעֶרְכְּךָּ עַד שְׁנַת

הַיּבֶּל וְנָתֵן אֶת הָעֶרְבְּּךְּ בִּיוֹם הַהוּא לְדֶשׁ לְיֵיְ: ויקרא כז כג

רבינו גרשום

[מ"מ. אי קא סברת דמשום קרא דקא דרשי שדה שאינה ראויה ההוא] קרא לכדרי מאיר אתא ולדידיה מסתבר

טפי. ואלא לאו דאזיל בתר

אַעוֹנִעו: בַּנַרָּט בַּנַבַּע אוֹנְ

ויקרא כה טו

נר מצוה

יא א מיי׳ פ״ד מהל׳ ערכין הלי נוז: הלי נוז: יב ב מיי פייא מהלי שמיטין ויובלות הל' יג

וע"ש בכ"מ: יג ג מיי שם ופ"ד מהלי יג ג מיי שם ופ״ד מהכי ערכין הלי כה: יד ד מיי פ״ד מהלמות ערכין הלי טו: מו ה מיי שם הלי כה: מו ו מיי פי״ל מהלי שמיטה ויובל הל' יד:

הלכה כו: הלכה כו: ויי פי"א מהלי נוקי ממון הל' א: ים ט מיי׳ פ״ן מהלכות נוקי ממון הלכה ג טוש"ע ח"מ סימן חה סעיף א וכחכמים: ב י מיי פ"ב מהלכות נערה

בתולה הלכה ג:

הגהות הב״ח

(מ) גם' ואילו לר' יהודה: (3) שם ת"ר במכסת מה תלמוד לומר לפי שנאמר זרע: (ג) רש"י ד"ה לא תלמוד לומר נפי שנחמר זרע: (ג) רש"י ד"ה לח גאלן נ"ב זה קחי חסקדים אילנות: (ד) ד"ה מחמת טענה וכו' קרקע הס"ד וחמ"כ מ"ה במכסת אצל שדה מקנה כתיב:

מוסף רש"י

אילו באו עליה כו'. מהכל מסתברה שחין בושת בכלל חמישים, דח"כ חין הפרש בין בעל שלימה לבעל פגומה, שנבעלה שלא כדרכה, והיכן . הוא הפרש שביניהם. ש"מ גבי בושת כיון שנפגמה כבר אין בושתה רב כשלימה (כתובות מי). תחת אשר עינה. גבי חמישים כסף כתיב, מכלל דבושת ופגם שאינם משום דבושת ופגם שחינם תשום עינוי, שהרי ישנן בשאר חובלין, אינו בכלל זה. פגם הוא מק הנישום נמי בשאר חבלות (שם). במלאת ספקו. כל לזנו, יצר לו. מבואנו לרה סומה מ.). אלא ממנו. מן הקב״ה. אל מקרי לא גרס, שאין הפרש קרייה בין ממנו הנאמר על יחיד שנדברים עליו, לממנו של רבים שאומרים על עלמן (סומה לה.). בעל הבית. לדון העולם (שם). אין יכול להוציא כליו. לס הפקידם שם (שם). פלטן ליבשה. וניתנו לקבורה שם בזכות שאמרו (שמות יד) כי ה' נלחם להם במצרים, והיינו ל למום לשם פונו למית ימינך דכתיב (שם טו) נטית ימינך תבלעמו ארץ, שנשבע הקב"ה לארץ שלא תענש על קבורתן

שינויי נוסחאות

ל] שאינה. ס"א ראויה להיות סלה (ש"מ), **כ]** מת אביו (ש"מ), גן לתחתו ק"ל א"נ (ש"ח), גן סמחתו ק"ק א"נ אשר לא שדה אחוזתו מלי (ש"ח), ד] למוזה יצאת זו שראויה להיות שדה אחוזה (ש"ח), ד] פודן בשרייהו מאי (ש"מ). ון יולאיו לכהנים ניוכל (ש"מ וכי לכהנים ביובל (שימ וביה בציק), ז] לממנא שדה כל (שימ), ק] לממנא והני לאו (שימ), ע] גאלן חוזרין לכעלים (שימ), י] והאי אחוזתו היא [מיכם נמי למתק] (ש"מ), יא) אין חוזרין (מ"מ), יא) אין חוזרין (נעליס (ש"מ), יצ) פודה בשויהן (ש"מ), יצ) ארעייהו ולהדרו

ארעייהו וכי (ש"מ), ידן עלה לג] שמכר יעצ"ך, לד] קרקע בשעת קנין [הס"ד ומה"ד] בשדה מקנה (ש"מ), לה] דהיינו שויו (ש"מ), לו] דכרייתא מהיקש הס"ד מה"ד לערכיון (ש"מ), כון מיבת ליה נמחה (ש"מ).

הציבות וכי (מים), יון שנט אמר רבא בכל (מים), עון ובשדה מקנה נומן את שוויו (מים), עון להו חומש אמר (מים), יון נמעשר ובבחמה (מים), יון מטעמים דתניא במכסת אין מכסת אלא דמים וכן הוא אומר (נמדכר לא, כס) והרמות מכס לה' יכול יוסיף חומש ת"ל מכסת הערכך (מים), יען הגדולה שנכסונה (מים), כן סלע ובבושת ובפגם הכל (מים), כאן לגואלה עד שמהא (מים), כבן ואמאי אמרת מכר (מים).

במ' מכל מילי. ובושת ופגם לא ליתיב 🖫 ליה: בעל בם הדיוטום כו'. בתמיה. אבל השתא כי יהיב בושת יש חילוק בין בת מלכים לבת הדיוטות: לכעלים אגכ

ס) תלמוד לומר וכו' שדה שאינה ראויה להיות שדה אחווה. יש לה דין שדה מקנה לפדות בשוויה ילתה זו כו': ואח"כ הקדישה. דבשעת הקדש הויא שדה אחוה אבל הקדישה ואח"כ מת אביו אינה אלא כשדה מקנה 0: אי משום קרא. דאשר לא משדה אחוזתו דלמא לאו למעוטי הקדישה ואח"כ

ההדישה וכדדריש ליה רבי מאיר י: בפר פדיון. וכיון דבשעת פדיון מת אביו הויא לה שדה אחוזה: א"כ. דלכדר׳ מאיר הוא דאתא לכתוב רחמנא וכו': פודן בשויהן. ואע"ג דאחוזה נינהו: לא גאלס. ומכרס גזבר לאחר: יולאין לכהנים ביובל. כדכתיב (ויקרא כז) ואם לא ינאל וגו׳ וכחיב והיה השדה בצאחו ביובל וגו': שדה אמר רחמנא. והיה השדה בלחתו ביובל וגו' (שם): פחות משתי שנים. ואע"ג דמוכר קרקע לחבירו אין רשאי כאן לגאול עד שתהא שתי שנים ביד הלוקח כדכתיב (שם כה) במספר שני תבוחות וגו׳: (ג) לה גחלם הין יולאין לכהנים ביובל. אם מכרם גזבר לחחר: ליפרקו הגב הרעייהו. מקום מושב האילן ולהדרו לבעלים אגב ארעייהו אם מכרן והגיע היובל ואמאי כבן אמר מכר אילנות ולא גאלם אין חוזרין לבעלים ביובל: משיפולא. מקום מושב האילן עד תהומו: מחמת טענה. שטוענו כגן שהזכיר לו שם קרקע (ד) כדן: שדה מקנה כתיב (שם כז) וחשב לו הכהן את מכסת הערכך: לפי שנאמר. בגאולת שדה אחוזה זרע חומר שעורים: ם"ל מכסם. מנין דמיו דהיינו כהן שויין: נאמר כאן. בשדה מקנה ולהלן בשדה אחוה: דבר קצוב. חמשים כסף: מי אים להו הך גוירה שוה. דוחשב

דרבא. דאין חומש בשדה מקנה: ולא מטעמיה. דחילו טעמא דרבא מדגלי חומש בכל הנך דוכתי וטעמא דברייתא מדהיקישו לערכין לאדם שהעריך עלמו או חבירו: בותבר' המים כן חורין נותן שויו. דכתיב במועד (שמות כא) אם כופר יושת עליו וגו' ותניא בב"ק (מ.) ונתן פדיון נפשו שי דמי ניזק: חבל בוה וכוה. בין בעבד בין בבן חורין ולח המיתו משלם מק שלם: בבו' במועד אין במס לא. אסיפא קאי דקתני חבל בוה ובוה כו' דרישה פשיטה לן דקנם דעבד לא שייך בתם דכתיב בתם ובעל

פדיון]: אמר רב נחמן בר יצחה לטולה היי ייייי בתר פדיון והכא גבי לוקח שדה מאביו מ״ט אזלי בתר פדיון קרא אשכחו ודרוש (את) שדה מקנתו אשר לא אחוזתו אי נמי (אשר לא) שדה אחוזתו מאי משדה ש״מ שאינה ראויה להיות שדה כל דהו בין ראוי לזרע בין אין ראוי לזרע: נגאלין פחות מב' שנים. דאמרי שווות טב שנים. המנורי לקמן המוכר שדהו בשעת היובל אינו מותר לגאול פחות מב' שנים שנאמר במספר שני תבואות ימכר לך: ושב לאחוותו. דאחוותו יוצאין לכהנים ביובל. כשדו אנב ארעייהו. וזרע חומר מסביבות שרשיו ולמטה עד בכא מחמת מענה. כשטוען שלקח הקרקע מקום מושב האילן (עצמו) [עמו] וכבר

שעורים בנ' שקל: וליהדרו לבעל ביובל אגב ארעייהו. היכא דמכר]: משיפולא ועד תחומא. שיפוליו שוליו התהום: [כי אמרי נהרדעי] ש לו שני חזקה: [מכסת מה ת"ל, דכתיב גבי מקנה דכתיב וחשב לו הכהן את מכסת הערכך] ת"ל מכסת ואין מכסת אלא דמים דמי שוויו כדאמרינן לקמן: [נאמר כאן וחשב ונאמר להלן. בשדה אחוזה וחשב לו הכהן את . הרחת על תי השויח וגו' מה הכסף על פי השנים וגרי מה להלן דבר קצוב זרע חומר שעורים בנ' שקל אף כאן נמי: לרבנן דאמרי בשדה

אין תם לא. כלומר מועד משלם נוק שלם אם הבי בין בען משלם אלא חצי נוק: [משלם] בכותר, מי שהכל על אין תם לא. מקד משלם נוק שלם אם הכל או משלם אלא חצי נוק: [משלם] בכותר, מי שהכל יותר באחר: דכמועד הוא דמשכחת לה. דמשלמי הבעלים כופר: בתם לא משכחת לה. דמתיב ובעל השור נקי: מתני': [הכל לפי] המבייש והמתבייש. שאם בייש אדם חשוב מיום משלם כמו שאם בייש הדינוט אי נמי בייש חשובה משלם יותר משאם בייש הדינוטות: [אמאי ואימא נ' כלע לכולהו מילי לקנס ולבושת ולפגם: א"ב יאמרו בעל וכו' מה בין זו לזו. אלא ש"מ שמוסיף לבת חשובים בושתה]: אי הכי גבי עבד נכי יאמרו כו'. וקי"ל דבין לזה ובין לזה שלשים ותו לא:

הקדיש מרשין פודה בשויהן וכו'. תימה מאי קמ״ל מתני׳ היא לקמן פ׳ אין מקדישין (כה.) היו שם סלעים גבוהים עשרה טפחים או נקעים עמוקים עשרה טפחים אין נמדדין עמה משמע הא בשוייהן נמדדין עמה, ואין לומר דריוקא אתי לאשמועינן דבשויין נפדין, הא לא אצטריך דפשיטא דלא גרע מבור ושובך דקרישי אגב שדה כדתנן בפרק המוכר את הבית (ב"ב עא.) וי"ל דכל הא סיפא אתא הא לא אמריך ומשיטא דלא גדע מבור וטובך וקרישי אגב שהה כוחנן בפוק המוכר את המית ובייב עא, ויית דכל הא טיפא אונא לאשמועינן לא גאלן כד. הראיש זיל גליון: <mark>איבעיא להו רבנן אית להו בר</mark>ו. גליון, תימה דלובי אליעזר אית ליה גזיש ולית להי חומש ולרבנן אמרי אי אית להו גזיש אית להו חומש, ונראה לי דלרבנן אם קבלו הגזיש עיכ לדין חומש נתקבלה, והא דלא דרשינן לה נמי לדבר קצוב דאין גזיש למחצה שמא אית להו שום דרשא דממעטי מינה דבר קצוב וליכא לאוקמא גזיש אלא לחומש, אבל

מת אביו אלא למעוטי מת אביו ואח"כ

ומפקי ליה לחומש למילף חומש אשדה מהנה משדה אחוה: חומש בשדה אחווה ובמקדיש בית בפרשת בחקתי ח וחומש דבהמה טמאה וטהורה ומעשר שני נמי התם כתיב: תנים כוותים

השור נקי ואמרי׳ בב״ק בפ׳ שור שנגח ארבעה וחמשה (דף מב.) נקי מדמי עבד

וקתני נמי המית בן חורין נותן שויו ודמי כופר לא שייך בתם דהתם נמי אמרינן נקי מחלי כופר: אף תם שחבל באדם

וכו'. בב"ק בפ' המניח את הכד [לג.] שני שוורים תמים שחבלו זה בזה כו' ר'

עקיבא אומר אף תם שחבל באדם משלם

במותר נזק שלם והיינו במותר אם חבל גם האדם בשור ושמו בית דין חבלה שבאדם יותר על חבלה שבשור בעל השור משלם אותו מותר נזק שלם. אלמא תם שחבל באדם משלם נזק שלם: אידי דבעי למיסני סיפא המיס

עבד המים בן חורין כו' משום הכי. נקט ברישא מועד. והאי דקאמר סיפא לאו סיפא ממש אלא סיפא דרישא היא דמועד ברישא קתני לה: בותבר׳ פגם. מפרש בכתובות (ד׳ מ.) שמין אותה כמה אדם רולה ליתן בין שפחה בתולה לשפחה בעולה להשיאה לעבדו שיש לו קורת רוח הימנו:

אינו

מקנה נותן את שוויו אית

ן בב... רבי אליעזר מוקי גז"ש לדבר קצוב וממעט חומש מהיקשא דערכין. הרא"ש ז"ל: וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין. גליון.

מהכא מוכח דשני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין אפילו בגז"ש, וקשה היאך גמרינן חומש בנטע רבעי קדש קדש ממעשר בפ״ב. דקרושין (דף נד:) הא הוו להו שני כתובים הבאים כאחד, וי״ל דלאו גז"ש גמודה היא דקדש קדש אלא גלויי מילתא בעלמא דכל יקרו של הינו זה היה להו של כי מובים הובים ביה של היה בים של בים מים להיה אל היה של היה אל ביתה בכלם. חומר קדש שישנו במשתר ישנו בנטע רבעי והואיל וכבר הן שיון בקדושתן דוגמלין בירושלים ומתחללין גם לענין חומש החיה קדושתן שוה. הרא"ש ז"ל: **במועד אי**ן בר, אסיפא דסיפא קאי דקתני חבל בזה ובזה דא"א לפרש דקאי אהמית את העבד ולא אהמית

א) כ"ה גי׳ רבינו כאן בברייתא וכמו שהגיה בשט"מ.